

Molinia. Daar groeien ook al berkjes en gagel met zeggen en bies en de waterpartijtjes tusschen de pollen zijn opgevuld met veenmos. In den Zuidwesthoek groeit een heele rij van waterleliën met veel snavelzegge 'en de vlakke oever is bedekt met waternavel. Waar deze waternavel *in* het water groeit verheft zij talrijke blaadjes boven de oppervlakte en plaatst die verticaal naar het licht toe, wat er voor waternavelblaadjes heel raar uitziet.

Langs den Zuidoever stond een koningsvaren vlak aan 't water en een onzer wilde die van uit de plas fotografeeren, wat heel mooi had kunnen worden. Het bleek echter dat ons vennetje daar al heel dicht bij den oever meer dan mansdiep was en dat de bodem er bedekt was met een dikke laag van weeke modder. Ook borrelde er veel moerasgas op, terwijl het wateroppervlak hier bedekt was met een iriseerend laagje, allemaal aanduidingen er van dat de Westhoek van het Diaconieven een geheel ander karakter draagt dan de Oosthoek. Het heeft een zandrug zoowel langs de Noordzijde als langs den Zuidkant; deze laatste kan ontstaan zijn door opwaaiing uit het Brandven, dat daar niet ver weg ligt.

JAC P. TH.

Wordt vervolgd.

NAAR THOLEN.

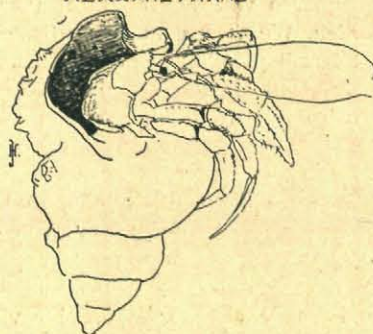
EN van de gezelligste tochten gedurende de vacantiecursus der Nat. Hist. Vereeniging te Breda, is wel die naar Tholen geweest.

De deelnemers voor Tholen moesten reeds vroeg bij de hand zijn, daar de trein naar Bergen op Zoom om 6.29 vertrok. Dank zij het mooie zomerweer, wekkers en gediensstige kellners waren allen present en weldra zaten we in de voor ons gereserveerde wagons. Ondanks het vroege morgenuur zat de gezellige vroolijke stemming, die de geheele week al geheerscht had, er al in. In Bergen op Zoom moesten we een uur wachten op de tram naar Tholen, wat ons gelegenheid gaf 't stadje door te wandelen en allerlei leuke oude hoekjes, waarvan Bergen op Zoom rijk is voorzien, op ons gemak te bezichtigen.

De Zoom echter, die als een open gemetseld riool, (een anderen naam weet ik er niet voor te geven) door het stadje kronkelt, viel me niet mee.

't Uur was spoedig om en we stapten in de stoomtram, die ons naar het Tholensche veer bracht. Met zijn vijf en dertigen en nog eenige boerinetjes in hun origineelen kleederdracht stapten we op de groote platte pont. Een sterke ebstroom trok het water van de Eendracht naar zee. Weldra hingen eenige leden, gewapend met een netje, over den smallen lagen rand van de boot in het heldere water, waarin alles tot op den bodem toe zichtbaar was te visschen. Eenige groote lappen Zeesla (*Ulva Lactuca*) werden binnenboord gehaald, maar ook mooie fijne Roodwiertjes. Met een behendigen slag gelukte het een, een vingerlangen geep te verschalken, die om zijn mooie kleur bewonderd werd. Maar lang duurde dit vischgenot niet, daarvoor waren we te gauw aan den overkant.

HEREMIETKRAB

De Burgemeester van Tholen, de heer Wachts, had twee hoogaarsen tot beschikking der vereeniging gesteld. Een der schippers kwam ons van 't veer halen en in optocht ging het naar de haven onder belangstelling van de Tholenaars. Weldra waren we over de twee booten verdeeld, in de voorste Dr. v. d. Sleën als leider, in de achterste de Heer C. Druijvestein.

HEREMIETKRAB

De eene hoogaars had een motor en zou de andere sleepen. Alles was gereed en nadat nog een kiek was genomen vertrok het tweetal met hun luidruchtige bemanning. Reeds in de Eendracht werd de kor buiten boord gezet. Want dat was toch wel het glanspunt van den tocht: we zouden gaan korren. Zoo'n kor is een net met twee beugels, precies een groote beurs. Aan den eenen beugel zit de kabel en de andere krabt over den grond en alles verdwijnt in den gapenden mond. Maar daar begonnen de visschers den kabel al in te palmen en uit ongeduld wilden we

allen helpen. Zoodra de kor boven water zichtbaar werd, gingen we over den rand van de boot kijken, zoodat het net niet eens op 't dek kon gehaald worden. Maar eindelijk, daar lag de eerste vangst op 't dek uitgeschud. We zochten er een plaatsje omheen en begonnen vlijtig uit te zien naar bekende en onbekende wonderen. Het meest waren de oesters en alikruiken vertegenwoordigd en dan verder een massa leege schelpen. Maar daar had je al wat. Een groote Heremietkrab (*Eupagurus bernhardus*), die zich snel in zijn schelp terugtrok toen hij zoo vlug werd opgepakt. Zijn huis, eerlijk gestolen van een wulk, was geheel met zeerasp (*Hydractinia echinata*) bedekt, terwijl eenige zeepokken er ook een plaatsje hadden gezocht. De heremiet was onder 't kijken al wat bedaard en zat kwaad-aardig tegen ons te knippen met zijn oogen. Zijn eene schaar was wel tweemaal zoo fors als zijn andere. Er zaten nog veel meer van zijn soortgenooten in den hoop; één had zoo'n haast om zijn element weer te bereiken, dat hij zijn huis achterliet. Hij raakte echter van de wal in de sloot of eigenlijk veel slechter van de wal in het fleschje — waar hij direct pogingen ging aanwenden om zijn medelotgenoot van zijn huis te berooven wat echter jammerlijk mislukte en hij bovendien een gevoeligen kneep in zijn nu onbeschermd achterlijf opliep.

ZEERUPS

Een zeeanemoon, in een groote leege schelp gezeteld werd in den dekemmer met water gezet, waar zij zich weldra in alle sierlijkheid ontplooidde. Krabben waren er genoeg. Eenige exemplaren van de strandkrab (*Carcinus maenas*) werden meegenomen om op formol gezet te worden. We waren nu op de Ooster-Schelde en koersten langs Tholen. Wat een zwaren dijk met bazalt glooiing heeft dat eiland! Naar 't Zuiden konden we flauw Zuid-Beveland zien, dat zich als een streep tegen de lucht afteekende. Het was goddelijk warm weer en de zee was haast vlak. Zoo voeren we naar de gronden van de Maatschappij waar de eigenlijke vangst zou plaats hebben; dit was slechts een proeffe geweest. Na een klein half uurtje werd de kor weer uitgeworpen en nadat de inhoud op het dek was uitgeschud, werden de schuiten naast elkaar gemeerd. Er heerschte nu op beide bodems een groote bedrijvigheid. Allen zaten om de vangst of probeerden althans een plaatsje te krijgen. Anderen vroegen inlichtingen bij de leiders.

WENTELTRAP

De oude visscher — op elke vischschuit heb ik altijd een oude visscher ontmoet — legde ons piekfijn alles uit omtrent de oesterteelt; een voordracht met demonstratiemateriaal voor 't grijpen.

Ik zocht me nu ook een plaatsje bij den vangst.

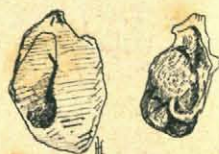
't Meerendeel was oesters, veelal groote exemplaren. We waren dan ook boven een oesterbank. Heremietkrabben waren er ook weer genoeg. Tusschen eenig zeewier vond

ik een splitworm (*Autolytus prolifer*) en een geschubden zeerups (*Lepidonotus squamatus*). Jammer maar dat de laatste nu al haast al zijn schubben verloren heeft. Dit gebeurt altijd in alcohol vertelde mij iemand.

Een ander van ons ving een mooie zwemkrab (*Portunus holsatus*).

Ik had het geluk een aardig wenteltrapje te vinden met een jonge Heremietkrab er in. Een aardige vondst omdat we nu de wenteltrap ook mogen rekenen onder de uitverkorenen (?) van *Eupagurus bernhardus*. Eenige manteldiertjes leveren een moeilijkheid op. Waarschijnlijk is het *Polyclinum ficus* de Zeevijs. Een vreemde nitroep uit de andere boot en belangstellend wordt geïnformeerd wat het is. Een groote Purperslak, zoo'n groote. Ik stap eens in de andere boot om daar een kijkje te nemen.

De vangst is vrijwel hetzelfde als bij ons, op de Purperslak en een zee-donderpadje na (*Cottus scorpio*). Ook hebben ze nog een houtje gevonden bezet met de eieren van de Purperslak. Als ik op de andere boot terugkom hebben ze daar een mooi zeeappeltje (*Parechinus miliaris*). Het is zacht roze en is met talrijke stekeltjes bezet.

MANTELDIER

Intusschen had een der heeren een groote oester uitgezocht, die geopend en het hapje smakelijk verorberd. 't Voorbeeld vindt navolging en weldra zijn allen aan 't oesters openmaken, de schipper inclus. Toen nu nog een der dames met een halve citroen kwam aan-dragen was 't geluk volmaakt. Oester met een drupje citroen, wat wil je nog meer. Bovendien behoeften we niet op een oestertje te zien, we zaten er midden in en 't kostte ons niets.

Er werd nu besloten, dat de eene boot naar 't diepe zou varen om daar eens te korren terwijl de andere geankerd zou blijven. Het korren in 't diepe leverde echter dezelfde resultaten op als in 't ondiepe op den vangst van een Spinkrab (*Hya araneus*) na. Na een half uur gaan we maar de andere boot ophalen en dan gaat het huis toe. Het dek wordt gereinigd en een ieder maakt het zich gemakkelijk. Zoo kwamen we aan den mond van de Eendracht, nu, bij eb, slechts een smal watertje. Ver strekten zich de groote slikplaten aan weerskanten uit, een nauwe geul openlatend. Een Eldorado voor vogels en voor ons om ze te bespieden. Ongelukkig had ik mijn kijker vergeten. 't Water was zoo gevallen, dat de haven droog lag en we aan den hoogen dijk moesten landen. Nu splitste zich de club, de eene helft, de zwemlustigen lieten zich door den visscher een ouden oesterput aanwijzen, de andere helft ging naar Tholen om in een anderen vorm verfrissching te zoeken. Na met de tram in Bergen op Zoom te zijn aangekomen gingen we, daar we nog twee uur den tijd hadden, naar 't strand.

EIEREN VAN
PURPERSLAK

Dit strand is te vergelijken met dat te Valkeveen, een hooge steile kant met struiken begroeid en een vlak strand, hier echter geheel begroeid tot aan de slijblijnen. Speciaal de »zoutplanten« moeten hier te vinden zijn. Evenwel weet ik niet precies te vertellen wat er alzoo gevonden is, alleen: Engelsch gras, Lamssooren en Stalkruid vielen direct op. De andere afdeelingen, die niet mee geweest zijn naar Tholen, maar daarvoor het heele strand langs getippeld hebben of binnendoor zijn gegaan, hebben echter meer speciaal op planten, insecten enz. gelet.

Langzamerhand kwamen alle afdeelingen bij 't Kurhaus aan en na een korte rust gingen we allen naar 't station, vanwaar de trein ons naar Breda terugbracht.

Amsterdam, Aug. 1916.

JAC. HORN.